

Virtutis Solidæ Præcipua Impedimenta, Subsidia, Et Incitamenta

Commentationibus Illustrata, Omnium Usui Aptatis. Quæ Servire Insuper
Poterunt Pro Argumento Concionum: Uti Et Considerationum Tempore
Exercitiorum; præsertim verò pro gemino sacræ collectionis triduo; prout
ex subjectis hunc in finem elenchis patet. [...] Partes Tres

Impedimenta

Bellecius, Aloysius

Ratisbonæ [u.a.], 1755

§.III. Signa & remedia.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55524](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55524)

nito, sempiterno, gratuito; & ego . . .
 (vah! frigus ultoribus rogis dignum)
 in tuo servitio tepens languedo; & eo
 ipso tempore languedo, quo laboribus
 vanis, amore rerum creatarum, ob
 nihil vires consumo.

At poenitet! . . . Stat, residuos vitæ
 dies sancto ardori impendere. Vos
 cœlorum Principes, qui vestrum illud
 trifagion irrequieta voce æternum con-
 cinitis, Seraphico alarum motu mutui
 amoris flammæ in me succendite, ut
 posthac cor meum lampas sit, perpetuo
 fervoris igne animata.

§. III.

De signis, & remediis teporis.

AT verò ne fors vanè tibi blandia-
 ris, hætenus dicta nihil ad te
 pertinere; cùm tepidum te esse mini-
 mè credas; breviter modò & obiter
 hoc tibi monstrum delineabo. Est er-
 go tepor animi species quædam, &
 infelix partus capitalis illius vitii, ace-
 dia dicti. Nam, ut docet S. Thomas,

acedia importat quoddam tædium bene operandi, & est torpor mentis bona negligentis, inducens quandam tristitiam, qua ita gravat, & deprimit hominis animum, ut nihil boni ei agere libeat. (a)

Ut ipsi omnia exercitia spiritûs & virtutis quasi cruda & insipida videantur, atque in grave fastidium convertantur. Quis autem teporem, juratum illum omnis sanctimoniam hostem, in hac tabella depictum non videat, horreatque? quis suis eum coloribus expressum non discernat?

Est enim is ex sententia S. S. Patrum vehemens quidam lethargus, quo oppressa anima, & in perfectionis semita pigre confidens, tota languet, tabescit, torpet. Est febris hectica spiritum lenta tabe sensim depascens, eumque ad omnes pietatis exercitationes enervem reddens. Est aër morbidus, creans fatalem coelestium nauseam, & spuriam terrestrium famem. Ab hoc ergo tam pestilenti morbo, ut te vel liberes, vel immunem serves,

G 2

I. fig-

(a) 2. 2. Q. 35. a. 1. C.

1. signa, quibus dignoscatur: 2. remedia, quibus fugetur, suppeditabo.

I.
Ejus signa.

I. Signa, quibus dignoscatur, enumerat S. Bernardus, dum tepidos ita describit: *est invenire in claustris homines pusillanimes & remissos, deficientes sub onere, virga & calcaribus indigentes ob pigrum; quorum brevis & rara collectio & compunctio spiritus; quorum animalis & sensualis cogitatio, immodesta & scandalosa conversatio; quorum obedientia sine devotione, sermo sine circumspectione, oratio sine debita attentione, lectio sine sui consideratione; quos vix gehenna metus inhibet, vix pudor cohibet, vix frenat ratio, vix disciplina coercet.* Hæc Abbas mellifluus. (b)

Clariores adhuc notas assignat Casianus; cum ait, *tepidos religiosos facile laborare horrore & odio loci, in quo habitant; fastidire cubiculum, confratres aspernari, inertes esse ad operandum, frequenter vagos esse extra domum, neglectum rerum spiritualium non apprehendere,*
neque

(b) Serm. ad Fratres.

neque curare: sensualitates sectari, ad externa facile effundi, impertinentibus negotiis occupari, confabulationibus otiosis esse addictos, monitiones agrè suscipere, & contra eas in malo magis obfirmari: impatientes esse disciplina, patriam & cognatos inordinate amare, familiaritatibus periculosis misceri. (c) His consideratis, æquus in teipsum ac ferius arbiter inquire, an in aliquo prædictorum reum te conscientia arguat?

Præcipuè verò investiga, 1. qua attentione meditationi vaces, cœlesti víctima lites, aut ejus litationi assistas? Quo rigore tua dicta & facta quotidie gemino examine tum generali tum particulari discutias? Quo ardore vocales consuetas preces, præcipuè Sacerdotales, persolvas, sacra exomologesi mentem expies, synaxique reficias? Has enim pietatis actiones si obiter tantum & negligenter obeas, argumentum minimè dubium erit, ad illorum te classem pertinere, quos DEUS jam jam *incipit evomere ex ore suo.* (d)

G 3

2. Per-

(c) Collatione 22. (d) Apoc. 3. v. 16.

2. Perquire, an non etiam tibi familiaria sint laxa quædam tepidorum axiomata, quibus ii synteresis stimulos sopire conantur? qualia sunt: *non sum amplius tyro; licet aliis, cur non & mihi. Concedendum aliquid juventæ. Ultronea sui vexatio nocet valetudini. Præstat cum multis errare, quàm solum sapere. Instituti sanctimonia est pia speculatio. Propriæ fortunæ suus quisque sit faber; hinc aulico ritu colendi sunt illi, qui nobis prodesse possunt, vel obesse; horum affectionem eblanditus si fueris, reliquis elato supercilio insultes, licet. Quisque seipsum curet, quia non est, qui curat; ideo vitanda sedulo, & dextre in alios conjicienda illa sunt munia, quæ commodioræ vitæ, altiorive gradui obstaculo sunt. Et quæ alia his similia mutuata ab Epicuro apophtegmata sunt. Enimvero ex tepentium te numero esse, quicumque ita loqueris, loquela tua manifestum te facit; (e) cùm hæc ethica prudentiam carnis sapiat, non spiritum.*

3. Denique indaga, an non otium, prolixior somnus, cuticulæ amor, aut
nimia

(e) Matth. 26, v. 73.

nimia commodorum cura; an non inordinata esculentorum & poculentorum, variarumque recreationum appetentia, aliaque paria his monstra in tuo corde stabulentur? Ita si est, ne dubita; *quia tepidus es.* (f) quia magnus ille jacens in terra ægrotus es, qui magno pariter medico indiget, à quo salutaria ei remedia præscribantur. Quorum primaria sunt fervens manè meditatio, pia quotidie lectio, brevis quovis mense collectio. Dixi: *primaria*; sua enim efficacia minimè carent sequentia, nempe fugere laxos, conversari cum fervidis, amare cubiculum, loqui religiosa, castigare corpus, crebriùs visitare Numen Eucharisticum, ad horologii pulsum, uti & aliàs certos elicere virtutum actus. His nihilominus prætermiſſis, de tribus solùm prioribus tanquam de præcipuis hìc agere est animus. Nam

II. Sicut inter præcipuas perniciosissimi teporis causas censetur esse neglectus orationis seu meditationis quodi-

II.
Ejus re-
media.

G 4

tidi-

(f) Apoc. 3. v. 16.

tidiana; ita inter prima præstantissimaque, pellendi hoc malum, antidota est constans & indefessum hujus exercitationis studium. Cum sine illa æquè parum fervor spiritûs, quàm sine alimentis vita corporis conservari queat. Augustini hæc comparatio est, dicens: *sicut ex carnalibus escis alitur caro, ita ex spiritu orationis & alloquio DEI interior homo nutritur, & pascitur.* (g) Qua similitudine apertè indicat S. Doctor, quemadmodum corpori sustentando, pane quotidiano nihil sit conducentius; ita mentis ardori fovendo, nil magis proficuum esse assiduo meditationis exercitio. Quin imò ut summam ejus vim clariùs nobis ob oculos poneret Hypponenſis Præsul, mox subdit: *nec quicquam aliud est, quod vivere faciat animam rationalem, quàm cum DEO per orationis studium jugiter conversari.* (h) Quibus verbis inevitabilem ejus necessitatem luculenter demonstrat. Nam hoc ipso, quod ipso teste nil aliud sit, quod animam vivere

(g) Serm. 112, de tempore. (h) Loc. cit.

re faciat, sequitur, solam orationem esse id, per quod ea vivit.

Id quod, propria experientia doctum se esse, regius Vates testatur, dicens: *aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.* (i) En! quamprimum ac isto nutrimento caruit, continuo animus aruit. Nempe quod nervi sunt corpori, sanguis animali, aurum potabile cordi, id o anima! meditatio est tibi; ita quidem, ut *sine illa* (asserente id Augustino) *omnis via ad vitam spiritualem occlusa sit.* (l) Huic effato ipsa quoque ratio suffragatur. Nam ut animi fervor indemnis fervecitur, necesse est, ut intellectus veritates aeternas identidem rimetur; voluntas vero ad eas in praxin deducendas perpetuo animetur; id autem fieri nequit, nisi per eam, quae mente peragitur, orationem; quae propterea a S. Ambrosio *animae nostrae vitalis substantia* appellatur. (m) Inde patet, quam praestans ea, quamque necessarium pellendo tepori adjumentum sit.

G 5

Vide

(i) Pſal. 101. v. 5. (l) Tract. in Joan. c. 21.
 (m) Serm. 7. in Pſal. 118.

Vide igitur, an quotidie mediteris *integrè* quoad tempus: *reverenter* quoad situm: *ferventer* quoad applicationem, ut vocant. Insuper indaga, an debitam huic exercitio preparationem præmittas, eoque finito illius successum breviter examines? Num conceptum in eo propositum interdium renoves, statisque horis illius tesseram repetas? Si te aliquo in puncto deprehendas defecisse, errata mox corrige. Coeterum uberiolem hac de re institutionem invenies parte 2. Cap. 2. §. 3.

2. Præterea inquire, an suum quovis die quadrantem piæ lectioni consecres? An non etiam tu ex illorum numero sis, qui *oculos habent, & non vident*; (n) id est (uti hæc Psalmi verba exponit Victorinus à S. Richardo) qui iis non utuntur ad evolvendos tractatus pios. (o) Quorum neglectio sicut teporis pestilens scaturigo est; ita è contrario eorum diligens tracta-

(n) Psal. 113, v. 5. (o) De somno Nabuchodonosor.

tractatio, torpori fugando, potens remedium est.

Nam volumina Ascetarum ex mente Patrum sunt conscientiae morumque specula, quae corrigendas animae labes exhibent: sunt submissae coelis literae, digito DEI conscriptae, quae salutis monita continent: sunt in hoc mundi aequore phari amicae, quae latentem scopulos & scyllas fido lumine detegunt. Denique sunt monitores, vitia liberè carpentes: Medici, pharmaca dextre aptantes: Archistrategi, nos armis sollicitè munientes. Verbò: pio hoc exercitio tentatis fortitudo, tepidis fervor, justis profectus, fervidis constantia communicatur; praecipuè verò meditandi praxis mirè juvatur, ac promovetur. Quis ergo neget, sanando teporis malo, excellens id antidotum esse? Et tale cum sit, quis eo uti pigretur?

Præcipuè cum Paulus Timotheum expressè moneat: *attende lectioni*; (p)
&

& Hieronymus ad Celantiam scribat: *unum, illud tibi præ omnibus prædico, & repeto; illud iterum iterumque moneo, ut animum tuum sacra lectionis studio assidue occupes; maximum enim ad omnem justitiæ perfectionem medium est.* (q)

Optatum autem ut inde referas fructum, perpende sedulo, quales & quomodo perlegas libros. Nam non quivis, cuivis, ad quodvis propositum semper idoneus & conveniens est. Singulari proin delectu hic opus erit. Illi præ aliis sunt eligendi, qui præfenti, qua potissimum laboras, necessitati curandæ, aptiores sunt: qui plus habent unctionis quam eruditionis; id est, qui non tam intellectum delectent, & ingenium pascant; quam affectum inflamment, & moveant voluntatem. Qui appetituum coercitionem persuadeant, vitiorum odium ac virtutum amorem instillent.

Nam (ut monet Bernardus) *qui ad legendum accedit, non tam querat, oportet*

(q) Epist. ad Celantiam.

tet scientiam quàm saporem. (r) Rationem assignat S. Hieronymus dicens: *finis enim legendi pia & sacra, non est scire, sed agere: non loqui, sed proficere; nihil enim prodest, agenda didicisse; si qua didicimus, non agamus.* (s) & DEUS (Augustino teste) *legem suam non solum vult sciri, sed etiam adimpleri.* (t) Unde bene concludit Thomas à Kempis, sic scribens: *potius ergo debemus querere utilitatem in scripturis quàm subtilitatem.* (u)

Quare mihi non admodum probantur adversaria, seu vulgò notata, quæ ex lectis Ascetarum libris, tempore iisdem evolvendis destinato, excerpuntur. Id enim plus habet de litera quàm de spiritu, redditque lectionem potius scholasticam quàm spiritalem. Lege, ut fias sanctior, non ut doctior. Nam (ut appositè notat Hugo Victorinus) *Philosopho Christiano lectio debet esse exhortatio, non eruditio.* (x)

Porro

(r) In speculo Monach. (s) Epist. ad Celant.
 (t) Epist. 143. ad Demetr. Virg. (u) L. 1. c.
 5. n. 1. de imit. Christi. (x) Lib. 3. de claustr.
 animæ c. 12.

Porro ad legendi modum quod attinet, huic actioni vacandum erit *attentè, religiosè, constanter*. Qualis quantaque attentio eandem animare oporteat, declarat Augustinus, dicens: *optimè utèris lectione divina, si eam tibi adhibeas speculi vice, ut ibi anima velut ad imaginem suam respiciat, & vel fœda quaque corrigat, vel pulchra plus ornet.* (y) Id autem ut fiat, illud ipsum quod à DEO Joanni, etiam tibi dictum existima: nempe *accipe librum, & devora illum, (z) atque in viscera tua demitte.* Hoc autem ut rite præstes, auctore Gregorio Magno duo requiruntur, 1. *ut consideratè legas, 2. ut lecta tibi aptes.* (aa)

Imprimis ergo ejusmodi volumina non festinanter & cursim, instar canis Nilum lambentis, sunt percurrenda; sed expendenda sunt cum magna mentis consideratione, & cum aliqua subin interposita quiete, gallinas bibentes imitando, ut divinæ motioni locus datur.

(y) Epist. 143, ad Virg. Demetr. (z) Apoc. 10. v. 9. (aa) In Apoc. c. 10.

tur. Dein documenta inde hausta in-
super nobis applicanda, nostrosque in-
usus derivanda erunt, practica inter
legendum, lectisque consentanea con-
cipiendo proposita, eaque ordinando
nunc ad hos vel illos virtutum actus
exercendos: modò ad hos vel illos
defectus emendandos; aut ad officia
nostra & munia perfectiùs obeunda.

Scrutare jam, quomodo circa ista
te habeas? Examina, num tua lectio
more lenis pluviae sensim humectando
mentem foecundet? vel an non potius
torrentis instar sterili strepitu memo-
riam solùm inundet? An cum matura
quadam perceptae rei discussione te
identidem reflectas, quomodo data ibi
monita sint executioni mandanda? In
summa: perpende, an non etiam tu
similis sis *viro consideranti vultum nati-
vitatæ suæ in speculo*, qui, postquam
*consideravit se, abiit, & statim omnium
oblitus*, manet, *qualis fuit*. (bb) Sal-
tem cave, ne talis modò sis, dum
hæc legis.

Qua

(bb) Jacob. I. v. 23.

Qua verò corporis modestia & mentis pietate exercitatio hæc obeunda sit, ut *religiosè* peragatur, iterum docet Augustinus, dum ait: *ita scripturas sanctas lege, ut semper memineris, DEI illa verba esse.* (cc) *Sunt enim quasi litteræ de patria nostra nobis submissæ.* (dd) Quin imò teste S. Ambrosio, ipsum *Christum nobis loquentem audimus, cum divina legimus oracula.* (ee) Hinc situ modesto, levatoque in cælos animo huic negotio vacandum erit; variique affectus pii sanctaque desideria ei identidem immiscenda.

Denique, *constans* sit hoc exercitium, oportet tum quoad *modum*, tum quoad *tempus*. Inprimis cavendum, ne instar apis ab uno volumine aut voluminis folio ad aliud desultoria levitate transiliamus. Sed unus idemque liber ab initio ad calcem usque constanter evolvendus erit. Secus plus distractionis quam utilitatis inde hauriemus. *Fa-*
stidien-

(cc) Epist. 143. ad Virg. Demetr. (dd) Serm. 56. ad Fratres in eremo. (ee) Lib. 1. Offic. c. 20.

stidientis enim stomachi indicium est, ait Seneca, multa & varia degustare.

Dein certum *temporis spatium*, quod huic functioni stata lege nulla non die sacrosanctè impendas, cogitatò designa. Eandem mox meditationi subjunxisse, consultissimum erit. Quadrantem verò eidem impendisse adeò nimium non est, ut Hieronymo potius nimis parum videatur, utpote qui summam hac in re assiduitatem petit; cùm cupiat, *ut tenenti Codicem somnus obrepat, & cadentem faciem pagina sancta suscipiat.* (ff) quamvis hæc verba cum grano salis sint intelligenda; cùm ex ejus mente vitandus hinc alius quoque scopulus occurrat, videlicet ut legendi aviditate abrepti, non æquo prolixius eidem inhæreamus; ne scilicet satietas fastidium pariat. Hinc idem S. Doctor monet, *ut sit lectio temperata, cui finem consilium, non lassitudo imponat.* (gg) Itaque determina, quàm attentè, religiosè, constanter, quamdiu & qua hora sacræ huic occupationi deinceps vacare sta-

Pars I.

H

tuas,

(ff) Epist. ad Paulam,

(gg) Ep. ad Eustoch.

tuas, utpote quæ aptissimum, fugando languori, remedium est. Cùm S. S. Patres illam orationi æquiparent, concioni præhabeant, cibum animæ, lumen & vitam nominent; eamque nobis S. Patriarcha Ignatius velut rem maximi momenti summo verborum pondere commendet, inculcetque.

3. Denique cùm brevis quolibet mense animi collectio ex mente Ascetarum ac experientia teste sit optimum, profligandi teporis, & acquirendi fervoris, subsidium, animo constitue, an & quo die hoc tam salubri adiumento uti decernas? Geminas horas (nam plures non peto, unam scilicet pro consueta aliàs matutina meditatione; alteram verò partim pro instituendo pridie examine statûs, partim pro obeunda altero die accommoda consideratione) duas, inquam, has horulas, reliquis negotiis subtractas, DEUS meliori eorundem successu, aliisque cœlestibus beneficiis certò & abunde compensabit. Ne igitur te pigeat, paucula hæc momenta animæ, aternitati,
DEO

DEO consecrare, qui tot dies, menses & annos corpori, nugis & otio tam prodigè impendis.

Plura hìc argumenta, quibus id persuadeam, hujusque recessus medicam vim demonstrarem, referre supersedeo; cum hanc materiam parte 2. cap. 6. separatim tractem. Plurimum quidem adhuc hanc in rem conferret, & ad exterminandum languorem, conducere generosa sui & spontanea corporis castigatio; cum hoc genus armorum mira virtute polleat, ad fugandum hujus ægritudinis fautorem orcum. Verum cum negotium mihi cum tepido sit, cui sola horum mentio horrorem creat, ab eorum tractatione prudens abstineo.

Coeterum relata superius documenta, qui in usum redegerit, is ab omni tepore liber, insuper tartaro se formidandum reddet. Nam (Abbatis Pimenii sententia est) *sicut ad succensam ollam muscæ non appropinquant; si verò tepida fuerit, insident in ea, & faciunt*

vermes ; ita & animam, divini amoris igne succensam, & ferventem fugiunt dæmones ; tepidam verò illudunt, & insequuntur. (hh) Quicumque ergo stygi ludibrio esse horret, mentis torporem excretur, & allatis remediis ita utatur, ut nulla hujus pestis signa in illo unquam notentur.

(hh) Ruffin. l. 3. n. 204.

